

Länsstyrelsen
Värmland
Naturvårdsenheten

Bilaga 3. Skötselplan

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET LILLA ÖRTJÄRNSKOGEN, SÄFFLE KOMMUN

Skötselplanen omfattar denna textdel med karta över skötselområden. Skötselplanen bör revideras vart tionde år. Erfarenheter från naturvårdsförvaltningen eller naturvårdsbiologisk forskning kan påkalla en tidigare revision.

SYFTET MED NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Syftet med Lilla Örtjärnskogens naturreservat är att bevara och utveckla naturskogsartad gammal barrskog. Detta för att dessa skogsmiljöer innehåller många skyddsvärda arter med starkt reducerad förekomst i det brukade skogslandskapet. Ett bevarande med den inriktningen innebär att barrdominerad naturskogsbestånd i stort sett lämnas orörda och substrat som gamla lövträd gynnas och död ved nyskapas. Målet är att gynnsam bevarandestatus upprätthålls för de skyddsvärda arterna som är kända i området (se bilaga 5), vilket innebär att de lever kvar i området i livskraftiga bestånd eller att naturreservatet Lilla Örtjärnskogen är en viktig värdekärna i landskapet med för arterna lämplig livsmiljö.

Allmänhetens tillgång till området skall utökas, liksom möjligheten att få information om områdets naturvärden.

Syftet ska nås genom att:

- områdets skötsel grundas på bevarande och utvecklande av de gamla barrdominerade skogarna genom småskaliga naturvårdsåtgärder såsom ringbarkningar och avverkningar etc. för att gynna lövträd och skapa död ved.
- genom lämpliga anordningar markera reservatet, information till allmänheten öka tillgängligheten till området.

BESKRIVNING

Reservatsområdet ligger på nordostsidan av en höjd som sluttar ner mot Lilla Örtjärn. Området ligger mellan 240 och 290 meter över havet. Av områdets ca 31 hektar utgörs ca 30,6 hektar av skogsmark och 0,4 hektar av myrmark. Området består till stor del av gammal, sammanhängande granskog, huvudsakligen belägen i ost- och nordostsluttningen ner mot lilla Örtjärn. I söder avgränsas skogen av en kraftledning. Fläckvis finns rikligt med död ved, främst granlågor. På några ställen finns små luckor där rötlågor ligger i plockepinn. I nordligaste delen gränsar området mot en stenig bäck och skogen är fuktig och mossrik. I södra delen finns ett magrare och glesare tallbestånd med gamla tallar där vissa har välutvecklad pansarbark. Lövinslag finns spritt över arealen i liten omfattning. Främst rör det sig om björk men även enstaka asp och rönn förekommer. Västra delen utgörs av hygge och frötallställning bestående av äldre tallar. Området innehåller det av EU:s nätverk Natura 2000 prioriterade skogsmiljön *västlig taiga* vilken uppgår till ca 25 hektar.

Länsstyrelsen
Värmland
Naturvårdsenheten

SKÖTSELOMRÅDEN

Reservatet har delats in i 5 skötselområden med den huvudsakliga skötselinriktningen som syftar till att gynna gamla lövträd och öka andelen död ved.

Nedan beskrivs varje delområde med avseende på karaktär, naturvärde, artfynd (signal- och rödlistade insekter, kärlväxter och kryptogamer), miljö kvalitetsmål och skötselåtgärder. De arter som är rödlistade är försedda kategoriförkortning efter det latinska namnet. Kategorierna och namnen följer *Rödlistade arter i Sverige 2000* (Gärdensfors. U. (red.) 2000, ArtDatabanken, SLU Uppsala).

Skötselområde 1

Gammal granskog i ost-nordostsluttning med inslag av enstaka lövträd och tall. Ansamlingar av död ved, främst granrötlågor, finns här och var. I östra delen finns luckor med rötlågor i plockepinn som sannolikt härstammar från gamla barkborreangrepp. Nordsluttningen mot Lilla Örtjärn är mossrik och fuktig och centrala delen innehåller en liten myr som också den bidrar till fuktigt mikroklimat. I vissa partier i västra delen som gränsar mot hygget har ansemliga mängder död ved skapats genom kanteffekten. Gamla vidkroniga björkar finns här och var. En del av dem står i naturliga luckor som orsakats av äldre barkborreangrepp medan andra står mörkt i granskogen.

Arter

Tretåig hackspett *Picoides tridactylus* VU
Bronshjon *Callidium coriaceum*
Jättesvampmal *Scardia boletella*
Stjärntagging *Asterodon ferruginosus* NT
Vedticka *Phellinus viticola*
Korktaggsvamp *Hydnellum* sp.
Rotfingersvamp *Ramaria magnipes* VU
Tickmussling *Antrodia heteromorpha*
Brunpudrad nållav *Chaenotheca gracillima* NT
Gulnål *Chaenotheca brachypoda*
Gammelgranslav *Lecanactis abietina*
Kattfotslav *Arthonia leucophelleae*

Garnlav *Alectoria sarmentosa*
Kortskaftad ärgspik *Microcalicium ahlneri*
Grynig blåslav *Hypogymnia farinacea*
Liten spiklav *Calicium parvum*
Nästlav *Bryoria furcellata*
Vedtrappmossa *Anastrophyllum hellerianum* NT
Vågig sidenmossa *Plagiothecium undulatum*
Långfliksmossa *Nowellia curvifolia*
Stubbspretmossa *Herzogiella seligeri*
Västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus*
Mörk husmossa *Hylocomium umbratum*

Kvalitetsmål

Målet är att naturskogs karaktären skall öka i takt med ökad självgallring och ålder hos främst gran. Inom en 30-årsperiod bör andelen död ved uppnå ca 20%.

Åtgärder

Delområdets naturvärden bevaras och utvecklas huvudsakligen bäst genom fri utveckling. I vissa delar bör dock grova björkar gynnas genom ringbarkning av gran omkring för att öka livslängd och ljusinsläpp samt för att öka mängden död granved. Vidare bör kulturlämningar säkerställas genom röjning/ringbarkning av träd som växer på dem eller deras omedelbara närhet.

Länsstyrelsen
Värmland
Naturvårdsenheten

Skötselområde 2

Gles och mager gammal tallskog med inslag av gran och enstaka björk och asp. Bitvis inslag av hällmarker och små myrar. Flertalet tallar har välutvecklad pansarbark och grovgreniga kronor. Förekomsten av död ved är sparsam men spridda talltorrakor förekommer. Delområdet gränsar mot kraftledning i söder vilket innebär ett för naturvärdena gynnsamt solexponerat läge.

Arter

Grynig blåslav *Hypogymnia farinacea*

Garnlav *Alectoria sarmentosa*

Nästlav *Bryoria furcellata*

Kvalitétsmål

Tallskogens glesa bestandsstruktur bibehålls och likaså flerskiktningen. Mängden död ved bör uppgå till minst 10% inom en 30-årsperiod.

Åtgärder

Granen kan på sikt behöva glesas ur genom ringbarkning. Även några äldre tallar bör ringbarkas/fällas för att öka mängden död tallved. Övrigt bör lämnas orört för ytterligare utveckling av naturskogskaraktären.

Skötselområde 3

Grandominerad bäckdal med inslag av tall, klibbal, björk, asp, rönn och sälg. Bäckens är stenig och hyser visst naturvärde i sig. Den utgör också gräns i nordväst för reservatsförslaget. Delområdet präglas av hög luftfuktighet vilket återspeglas i den rika mossfloran. Små lodytor, fuktig död ved och bäverfälld asp är viktiga nyckelelement.

Arter

Kandelabersvamp *Clavicornia pyxidata* NT

Veckticka *Antrodia pulvinascens* NT

Vedticka *Phellinus viticola*

Purpurmylia *Mylia taylorii*

Rörsvepemossa *Jungermannia leintha*

Stubbspretmossa *Herzogiella seligeri*

Vitmossav *Icmadophila ericetorum*

Gammelgranslav *Lecanactis abietina*

Kattfotslav *Arthonia leucophelleae*

Kvalitétsmål

Beståndets naturskogskaraktär vidareutvecklas och den höga luftfuktigheten bibehålls. Mängden död ved bör öka till ca 10% inom en 20-årsperiod och övervägande delen bör utgöras av gran.

Åtgärder

Beståndet bör i stort sett lämnas orört med undantag för vissa ingrepp som ringbarkning av spridda granar för att påskynda utvecklingen av naturskogskaraktären och mängden död ved.

Länsstyrelsen
Värmland
Naturvårdsenheten

Skötselområde 4

Frötallställning på höjd med inslag av björk och enstaka aspar. Naturvärdena i dagsläget är begränsade. Dock finns stor potential att utveckla höga naturvärden knutna till solexponerad tallmiljö då beståndet utgörs av äldre tall på en höjd med kraftledningsgata mot söder.

Arter

Garnlav *Alectoria sarmentosa*

Kvalitétsmål

Det långsiktiga målet bör vara att skapa en flerskiktad, gles/luckig talldominerad skog med naturskogskaraktär. Området bör innehålla minst 20% död ved av olika typer på ca 20 års sikt.

Åtgärder

Död ved bör nyskapas genom trädfällning, för att skapa solexponerade tallågor med god markkontakt, och ringbarkning av tall. Katning bör genomföras på några tallar för att på sikt utveckla hård, tjärrik tallved.

Skötselområde 5

Skötselområdet består till största delen av hygge som ingår av arronderingsmässiga skäl. En grupp med äldre skog är sparad i nordsluttning och hyser höga naturvärden. Den består av en klipphylla med en nordvänd lodyta. I norr angränsar en sumpskog med klibbal, björk och gran.

Arter

Purpurmylia *Mylia taylorii*

Stor revmossa *Bazzania trilobata*

Koralllav *Sphaerophorus globosus*

Kvalitétsmål

Skogen bör skötas så att naturvärden utvecklas så snabbt som möjligt. Föryngring på hygget bör inväntas för att se den långsiktiga potentialen för löv. Det långsiktiga målet bör vara att utveckla en granskog med naturskogskaraktär med så hög lövandel som möjligt.

Åtgärder

I den mån löv föryngras på hygget bör det gynnas genom tidig röjning av barr.

2005-12-05

Länsstyrelsen
Värmland
Naturvårdsenheten

INFORMATION OCH TILLGÄNGLIGHET*Nuläge:*

Särskilda anordningar för information och tillgänglighet för allmänheten saknas för närvarande.

Mål:

Naturreseptatet är lättillgängligt för den intresserade allmänheten. Information om områdets naturtyper, typiska förekommande växter och djur samt gällande föreskrifter lämnas på informationstavla.

Åtgärder:

P-plats anvisas vid skogsbilvägen norr om reseptatet nära Lilla Örtjärns nordvästra strand. En stig markeras fram till reseptatets gräns (enligt särskilt avtal med markägaren). Vid P-platsen placeras en enkel informationstavla, innehållande information om området, dess natur och kultur samt reseptatets föreskrifter.

UTMÄRKNING AV NATURRESEPTATETS GRÄNS

Utmärkning skall utföras enligt svensk standard (SIS 031522).

SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV PLANERADE SKÖTSELÅTGÄRDER

År 1	Markering av reseptatets gränser
År 1-3	Iordningställande av P-plats och stig, samt informationstavla
År 1-5	Manuella naturvårdsåtgärder

TILLSYN

Naturvårdsförvaltaren skall utöva fortlöpande tillsyn av reseptatet. För uppgiftens utförande bör lokal tillsynsman eller motsvarande engageras.

DOKUMENTATION

Naturvårdsförvaltaren dokumenterar årligen utförda skötselåtgärder, tillsyn över föreskrifter, uppföljning av skötsel- och kvalitetsmål inklusive de i skötselplanen fastställda nyckeltalen samt kostnader för och finansiering av verksamheten.

Vidare skall naturvårdsförvaltaren ansvara för att naturvetenskaplig dokumentation utförs.

FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Beräknade kostnader och planerad finansiering för naturvårdsförvaltningen fördelas dels på de löpande skötselåtgärder, dels på restaureringsåtgärder.

Staten bekostar utmärkning av reseptatets gränser, iordningställande av parkeringsplats, informationstavla och vägvisning samt tillsyn, löpande underhåll och grundläggande dokumentation.

2005-12-05

Dnr 511-10482-01

Länsstyrelsen
Värmland
Naturvårdsenheten

Karta över skötselområden

